

Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair 6676 Sayılı Kanuna Dair Notlar

Duyuru No: 2016/22
İstanbul, 08.03.2016

Yüksek katma değerli ürünlerin üretilmesini sağlamak ve desteklemek, Ar-Ge insan kaynağı kapasitesini artırmak, bilgiyi ticarileştirmek, teknoloji ve yenilikçi şirketlerin ortaya çıkmasını ve gelişimini desteklemek, üniversite-sanayi işbirliğini geliştirmek ve kurumsallaştırmak, Ar-Ge ve yenilik ekosistemini güçlendirmek için 6676 sayılı Kanun ile 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu ve 5746 sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun başta olmak üzere ilgili mevzuatlarda bir takım değişiklikler yapılmıştır. Yapılan düzenlemeler, 01.03.2016 tarihinden itibaren yürürlüğe girecektir.

Söz konusu Kanun'un tam metni Sirkülerimiz ekinde yer almakla beraber, mezkur Kanun'un özellikle vergisel konulara ilişkin düzenlemelerine dair tespit ve değerlendirmelere aşağıda yer verilmiştir:

A- TEKNOLOJİ GELİŞTİRME BÖLGELERİ KANUNU'NA İLİŞKİN DÜZENLEMELER

1- Tasarım Faaliyetleri Vergi Teşviklerinden Yararlandırılmaktadır:

4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'nun geçici 2'nci maddesinde değişiklik yapılmış ve Ar-Ge ve yazılım faaliyetlerinin yanı sıra tasarım faaliyetlerinden elde edilen kazançlar da 31.12.2023 tarihine kadar gelir ve kurumlar vergisinden müstesna tutulmuştur.¹

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'nun 3/z bendinde tasarım faaliyeti; “Sanayi alanında ve Bakanlar Kurulunun uygun göreceği diğer alanlarda katma değer ve rekabet avantajı yaratma potansiyelini haiz, ürün veya ürünlerin işlevselliğini artırma, geliştirme, iyileştirme ve farklılaştırmaya yönelik yenilikçi faaliyetlerin tümü” olarak tanımlanmıştır.²

Tasarım faaliyetinin destek kapsamına alınması nedeniyle tanımlarda ve diğer maddelerde bazı değişiklik ve eklemeler yapılmıştır.

2- İhtisas Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde Gerçekleştirilen Faaliyetler de Vergisel Teşviklere Dahil edilmiştir:

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'nun 3/v bendine göre, İhtisas Teknoloji Geliştirme Bölgesi, “aynı sektör grubunda ve bu sektör grubuna dâhil alt sektörlerde faaliyet gösteren girişimcilerin yer aldığı tematik teknoloji geliştirme bölgeleri” şeklinde tanımlanmıştır.³

¹ 6676 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesi ile yapılan düzenleme

² 6676 sayılı Kanun'un 8'inci maddesi ile yapılan düzenleme

³ 6676 sayılı Kanun'un 8'inci maddesi ile yapılan düzenleme

4691 sayılı Kanun'a eklenen ek 1'inci maddeyle, 4691 sayılı Kanunda yeni oluşturulan ihtisas teknoloji geliştirme bölgelerinin de teknoloji geliştirme bölgelerinin tabi olduğu mevzuata tabi olması ve bu bölgelerin, teknoloji geliştirme bölgelerine sağlanan vergisel olanlar dâhil olmak üzere destek, teşvik, muafiyet ve istisnalardan yararlanabilmesine olanak sağlanmaktadır.

Nitekim, Katma Değer Vergisi Kanunu'nun geçici 20'nci maddesinde yapılan düzenlemeyle, teknoloji geliştirme bölgesinde ve ihtisas teknoloji geliştirme bölgesinde faaliyette bulunan girişimcilerin kazançlarının gelir veya kurumlar vergisinden istisna bulunduğu süre içinde münhasıran bu bölgelerde ürettikleri ve sistem yönetimi, veri yönetimi, iş uygulamaları, sektörel, internet, mobil ve askeri komuta kontrol uygulama yazılımı şeklindeki teslim ve hizmetleri de katma değer vergisinden müstesna tutulmuştur.⁴

3- Gümrük Vergisi Muafiyeti, Damga Vergisi ve Harç İstinasına İlişkin Düzenleme Yapılmıştır:

4691 sayılı Kanun kapsamında bölgede faaliyet gösteren yönetici şirket dışındaki firmaların damga vergisi ve harçlara ilişkin muafiyet ya da istisnaları bulunmamaktaydı.

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'na eklenen ek 2'nci maddeye göre, *"Bu Kanun kapsamında yürütülen yazılım, AR-GE, yenilik ve tasarım projeleri ile ilgili araştırmalarda kullanılmak üzere ithal edilen eşya, gümrük vergisi ve her türlü fondan, bu kapsamda düzenlenen kâğıtlar ve yapılan işlemler damga vergisi ve harçtan müstesnadır."*⁵

Böylece, Ar-Ge projelerinin daha kısa sürede ve daha düşük maliyetle tamamlanarak ticarileşmeye hazır hale gelmesi için proje kapsamında yurtdışından yapılacak alımların gümrük vergisi, her türlü fon, damga vergisi ve harçtan müstesna tutulması amaçlanmaktadır. **Bu madde ile, bölgede yer alan firmalara yazılım, AR-GE, yenilik ve tasarım faaliyetleri ilgili kapsamlı bir istisna getirilmemektedir. Yalnızca, proje kapsamındaki araştırmalarda kullanılmak üzere ithal edilen eşyaya ilişkin düzenlenecek kâğıtlar ve yapılacak işlemlere ilişkin istisna hükmü söz konusudur.**

4- Yönetici Şirkete Emlak Vergisi Muafiyeti Getirilmiştir:

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'nun 8'inci maddesinde yapılan düzenlemeyle, yönetici şirkete bölgede sahip olduğu taşınmazlar dolayısıyla emlak vergisi muafiyeti sağlanmıştır.⁶

5- Bölgede Faaliyet Gösteren Şirketlere Yapılan Sermaye Desteği için Kazançtan İndirim Yapılmasına İmkan Tanınmıştır:

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'nun geçici 4'üncü maddesinde yapılan düzenlemeye göre, *"31/12/2023 tarihine kadar uygulanmak üzere, Bölgede faaliyette bulunanlara Bakanlık tarafından uygun görülen alanlarda gerçekleştirecekleri projelerinin finansmanında kullanılmak üzere gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri tarafından sağlanan sermaye destekleri, beyan edilen gelirin veya kurum kazancının yüzde onunu ve öz sermayenin yüzde yirmisini aşmamak üzere, 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 89 uncu maddesi uyarınca ticari kazancın ve 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 10 uncu maddesine göre kurum kazancının tespitinde indirim konusu yapılır. İndirim konusu yapılacak tutar yıllık olarak 500.000 Türk lirasını aşamaz."*⁷

⁴ 6676 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesi ile yapılan düzenleme

⁵ 6676 sayılı Kanun'un 13'üncü maddesi ile yapılan düzenleme

⁶ 6676 sayılı Kanun'un 12'nci maddesi ile yapılan düzenleme

⁷ 6676 sayılı Kanun'un 15'inci maddesi ile yapılan düzenleme

Bu düzenlemeyle, yatırımcılara teknoloji geliştirme bölgeleri firmalarına doğrudan girişim sermayesi sağlamaları durumunda, mevcut uygulamadaki vergi indirimi desteğinden yararlanma imkanı getirilmektedir. Bu uygulamayla yeni kurulan yüksek teknolojlili şirketlerin ihtiyaç duydukları fonların, girişim sermayesi fonlarının yanı sıra doğrudan yatırım yapan yatırımcılar tarafından da karşılanması sağlanmaktadır. Böylece, teknoloji firmalarının hızla büyümesi sağlanarak uluslararası pazarlara açılabilen şirketlere dönüşmesi amaçlanmaktadır.

Maddeye göre yapılacak sermaye desteği için sağlanan indirimin tutarı konusunda 3 tane kısıtlama bulunmaktadır:

- Beyan edilen gelirin veya kurum kazancının yüzde 10'unu aşamaz,
- Öz sermayenin yüzde 20'sini aşamaz,
- Yıllık indirim tutarı 500.000 TL'yi aşamaz.

Öte yandan, projelerin finansmanında kullanılmak üzere gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri tarafından sağlanan sermaye desteklerinin iki yıl içerisinde ilgili projenin finansmanında kullanılmayan kısmı için indirim dolayısıyla zamanında tahakkuk ettirilmemiş vergiler gecikme faizi ile birlikte tahsil edilir.

B- 5746 SAYILI ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME FAALİYETLERİNİN DESTEKLENMESİ HAKKINDA KANUNA İLİŞKİN DÜZENLEMELER

1- Siparişe Dayalı Olarak Faaliyetlerini Yürüten Ar-Ge ve Tasarım Merkezlerine de Bazı Destekler Sağlanmaktadır:

Yapılan düzenlemelerle⁸, siparişe dayalı olarak yürütülen Ar-Ge ve yenilik faaliyetleri ile tasarım faaliyetlerini gerçekleştirmek üzere kurulan birimler de Ar-ge ve Tasarım merkezi olarak tanımlanmıştır. Böylece, siparişe dayalı Ar-Ge ve tasarım faaliyetleri de vergisel açıdan teşvik edilmek istenmiştir. Bu hüküm özellikle, küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin siparişe dayalı Ar-Ge ve tasarım faaliyetlerinin desteklenmesi için düzenlenmiştir.

Nitekim, yapılan yeni düzenlemelerle⁹, Ar-Ge merkezlerinin sözleşme çerçevesinde siparişe dayalı olarak yürüttükleri Ar-Ge ve yenilik faaliyetleri ile tasarım merkezlerinin sözleşme çerçevesinde siparişe dayalı olarak yürüttükleri tasarım faaliyetleri 5746 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinde belirtilen indirim, istisna, destek ve teşvik unsurlarından yararlanabilmektedir.

Ancak Ar-Ge veya tasarım merkezleri tarafından siparişe dayalı olarak yürütülen Ar-Ge veya tasarım faaliyetlerine ilişkin olarak yapılan harcamaların sadece yüzde ellisi bu merkezler tarafından, bu harcamaların kalan yüzde ellisi ise siparişi veren gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri tarafından indirim olarak dikkate alınabilmektedir.

Sipariş verenin gelir ve kurumlar vergisi mükellefiyetinin olmaması halinde Ar-Ge veya tasarım harcamasının tamamı Ar-Ge veya tasarım merkezi tarafından indirilebilmektedir.

Böylece, Ar-Ge veya Tasarım merkezi kurabilecek potansiyeli olmayan işletmeler, bu faaliyetlerini Ar-Ge merkezi olan veya Tasarım merkezi kuran işletmelere sipariş ederek, yapılacak Ar-Ge faaliyetlerine ilişkin harcamaların yüzde ellisini beyanname üzerinde indirme hakkını elde etmiş olacaktırlar. Bu durum, bu işletmelerin Ar-Ge veya tasarım faaliyetlerine daha fazla yönelmelerine katkı sağlamakla beraber, Ar-Ge ve tasarım merkezlerinin de atıl kapasitelerinin kullanımını teşvik edecektir

⁸ 6676 sayılı Kanun'un 27'nci maddesi ile yapılan düzenlemeler

⁹ 6676 sayılı Kanun'un 28'inci maddesi ile yapılan düzenleme

Sipariş verenler, Ar-Ge veya tasarım indirimi ile sipariş verilmesine ilişkin kâğıtlara ait damga vergisi istisnası dışındaki teşvik ve destek unsurlarından yararlanamaz.

2- Tasarım Faaliyetleri Ar-Ge İndirimi Kapsamına Alınmıştır:

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'ndaki hükümlere benzer düzenlemeler 5746 sayılı Kanunda da yapılmıştır. Öyle ki, 5746 sayılı Kanun'un ismi "Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun" şeklinde değiştirilmiştir.¹⁰

Ayrıca, 5746 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinde yer alan Ar-Ge indirimi, "Arge ve Tasarım İndirimi" olarak düzenlenmiş ve "tasarım projelerinde ve tasarım merkezlerinde gerçekleştirilen münhasıran tasarım harcamalarının tamamı"nın ticari kazancın tespitinde indirim konusu yapılabileceği belirtilmiştir.¹¹

Ek olarak, 5746 sayılı Kanun kapsamındaki diğer vergisel teşvik unsurlarından tasarım faaliyetlerine ilişkin yapılan çalışmaların da yararlanabilmesi için ilgili maddelerde değişiklikler yapılmıştır.

3- Ücret İstisnasına İlişkin Düzenlemelerde Değişiklik Yapılmıştır:

Yapılan yeni düzenlemeyle¹² tasarım personelinin görevleri ile ilgili ücretleri de gelir vergisi stopajı teşviki kapsamına alınmakla birlikte, istisna kapsamındaki ücretlilerin eğitim durumu ve oranları da aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Eski Düzenleme	Yeni Düzenleme
Ar-Ge ve destek personelinin; bu çalışmalarını karşılığında elde ettikleri ücretlerinin doktoralı olanlar için <u>yüzde doksanı</u> , diğerleri için <u>yüzde sekseni</u> gelir vergisinden müstesnadır.	Ar-Ge ve destek personeli ile bu Kanun kapsamında yukarıda sayılan kurum ve kuruluşlar tarafından desteklenen tasarım projelerinde ve tasarım merkezlerinde çalışan tasarım ve destek personelinin; bu çalışmalarını karşılığında elde ettikleri ücretlerinin doktoralı olanlar ile temel bilimler alanlarından birinde en az yüksek lisans derecesine sahip olanlar için <u>yüzde doksan beşi</u> , yüksek lisanslı olanlar ile temel bilimler alanlarından birinde lisans derecesine sahip olanlar için <u>yüzde doksanı</u> ve diğerleri için <u>yüzde sekseni</u> gelir vergisinden müstesnadır.

Yapılan düzenlemeye koşut olarak, Gelir Vergisi Kanununun geçici 75 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "ve destek personelinin" ibaresi ", tasarım ve destek personelinin" şeklinde, "doktoralı olanlar için yüzde 90'ı, diğerleri için yüzde 80'i" ibaresi "doktoralı olanlar ile 5746 sayılı Kanun kapsamındaki temel bilimler alanlarından birinde en az yüksek lisans derecesine sahip olanlar için yüzde 95'i, yüksek lisanslı olanlar ile temel bilimler alanlarından birinde lisans derecesine sahip olanlar için yüzde 90'ı ve diğerleri için yüzde 80'i" şeklinde değiştirilmiştir.¹³

¹⁰ 6676 sayılı Kanun'un 25'inci maddesi ile yapılan düzenleme

¹¹ 6676 sayılı Kanun'un 28'inci maddesi ile yapılan düzenleme

¹² 6676 sayılı Kanun'un 28'inci maddesi ile yapılan düzenleme

¹³ 6676 sayılı Kanun'un 1'inci maddesi ile yapılan düzenleme

Ar-Ge ve tasarım personelinin hak kazanılmış hafta tatili ve yıllık ücretli izin süreleri ile ulusal bayramlar ve genel tatil günlerine isabet eden ücretleri istisna kapsamına alınmakta, anılan personelin daha esnek çalışmasına olanak sağlanmaktadır. Genel tatil günleri, 2429 sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanunda belirtilen günler olacaktır.

4- Kanun Kapsamında Faaliyet Gösteren Şirketlere Yapılan Sermaye Desteği için Kazançtan İndirim Yapılmasına İmkan Tanınmıştır:

Sirkülerin A/5 bölümünde yapılan açıklamalar 5746 sayılı Kanun kapsamında faaliyet gösterenlere yapılan sermaye destekleri için de caridir.

5- 5746 Sayılı Kanun Kapsamındaki İndirimlerden Faydalananlar Diğer Kanunlarda Yer Alan Benzer İndirim Kalemlerinden Faydalanamamaktadır:

6676 Sayılı Kanun Kapsamındaki yeni düzenlemelerle¹⁴ 5746 sayılı Kanun kapsamındaki teşviklerden faydalananların, Gelir Vergisi Kanunu'nun ve Kurumlar Vergisi Kanunu'nun Ar-Ge indirimine ilişkin düzenlemelerinin yanı sıra tasarım faaliyetine ilişkin indirim düzenlemelerinden de yararlanamayacağı belirtilmiştir.

Gelir Vergisi Kanunu'nun 89/1-13 numaralı bendi ile Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 10/1-ğ bendinde; Türkiye'den yurtdışı mukimi kişi ve kurumlara verilen bazı hizmetlerde gelir ve kurumlar vergisi indirimi müessesesi düzenlenmiştir. Buna göre; Türkiye'de yerleşmiş olmayan kişilerle, işyeri, kanuni ve iş merkezi yurtdışında bulunanlara Türkiye'de verilen ve münhasıran yurtdışında yararlanılan tasarım hizmetleri için münhasıran bu faaliyetlerden elde edilen kazancın yarısı indirim konusu yapılabilir. Yeni düzenleme ile; 5746 sayılı Kanun kapsamında indirim, destek ve teşviklerden faydalananların, GVK'nın 89/1-13 numaralı bendi ile KVK'nın 10/1-ğ bendinde yer alan aynı mahiyetteki hükümlerden yararlanmasının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca, 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'nun geçici 2'nci madde hükümleri de bu kapsama alınmaktadır.

[6676 SAYILI KANUN](#)

Bilgilerinize sunulur.

Arkan & Ergin Yeminli Mali Müşavirlik A.Ş.
Member of JPA International

¹⁴ 6676 sayılı Kanun'un 29'uncu maddesi ile yapılan düzenleme